EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

22. aprill 2010 *

Kohtuasjas C-423/07,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 13. septembril 2007 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: D. Kukovec, M. Konstantinidis ja S. Pardo Quintillán, keda abistab *abogada* M. Canal Fontcuberta, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Hispaania Kuningriik, esindaja: F. Díez Moreno, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: kolmanda koja esimees K. Lenaerts neljanda koja esimehe ülesannetes, kohtunikud R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (ettekandja), J. Malenovský ja T. von Danwitz,

kohtujurist: P. Mengozzi,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 9. septembri 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 20. oktoobri 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagis Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Hispaania Kuningriik ei arvanud kiirteed A-6 Segovia ja Ávilaga ühendavate teede ehitamise ja teehoiu korraldamise ning selle kiirtee Villalba ja Adanero vahelisel lõigul alates 2018. aastast teehoiu korraldamise halduskontsessiooni hanketeates ja hankedokumentides kontsessiooni esemeks olevate tööde hulka mõningaid töid, mille kohta sõlmiti hiljem kontsessioonileping, sealhulgas mõningaid töid A-6 tasuta lõigul, on Hispaania Kuningriik rikkunud kohustusi, mis tulenevad nõukogu 14. juuni

1993. aasta direktiivi 93/37/EMÜ (millega kooskõlastatakse riiklike ehitustöölepingute sõlmimise kord) (EÜT L 199, lk 54; ELT eriväljaanne 06/02, lk 163) artiklist 3 ja sellest tulenevalt artikli 11 lõigetest 3, 6, 7, 11 ja 12, ning EÜ asutamislepingus sätestatud põhimõtteid, eelkõige võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

Ühenduse õigus

2 Direktiivi 93/37 põhjendus 5 sätestab, et „silmas pidades kontsessioonilepingute tähtsuse suurenemist riiklike ehitustööde valdkonnas ja nende eripära, tuleks käesolevasse direktiivi lisada kuulutamist käsitlevad eeskirjad".

3 Nimetatud direktiivi artikli 1 punkti c kohaselt on

„*ehitustöö* – ehituse või tsiviilehituse tulemused tervikuna, mis võimaldavad täita majanduslikke ja tehnilisi ülesandeid".

4 Vastavalt sama direktiivi artikli 1 punktile d on

„*riiklike ehitustööde kontsessioon* – sama liiki leping, kui punktis a osutatu[d ehitustööde riigihankeleping], välja arvatud asjaolu, et vastutasuks teostatavate tööde eest antakse üksnes ehitise ekspluateerimise õigus või see õigus koos tasuga".

5 Direktiivi 93/37 artikkel 3 näeb ette:

„1. Kui tellija sõlmib riiklike ehitustööde kontsessioonilepingu, kohaldatakse selle lepingu suhtes artikli 11 lõigetes 3, 6, 7 ja 9–13 ning artiklis 15 kirjeldatud teavitamiseeskirju, kui lepingu väärtus on vähemalt 5 000 000 eküüd.

[…]

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks et kontsessionäär, kes ei ole tellija, kohaldaks kolmandatele isikutele üleantavate lepingute suhtes artikli 11 lõigetes 4, 6, 7 ja 9–13 ning artiklis 16 kirjeldatud teavitamiseeskirju, kui lepingu väärtus on vähemalt 5 000 000 eküüd. […]

[…]"

6 Direktiivi 93/37 artikkel 11, mis kuulub direktiivi III jaotisesse „Ühised teavitamiseeskirjad", sätestab:

„1. Tellijad teevad eelteatega teatavaks kavandatavate ehitustöölepingute põhiomadused ja eeldatava kogumaksumuse, mis ei ole väiksem artikli 6 lõikes 1 sätestatud piirmäärast.

[…]

3. Tellijad, kes soovivad sõlmida ehitustööde kontsessioonilepingu, teatavad sellest asjakohase teatega.

[…]

6. Lõigetes 1–5 nimetatud teated koostatakse IV, V ja VI lisas esitatud näidiste alusel ja need sisaldavad kõnealustes lisades nõutud teavet.

[…]

7. Tellijad edastavad lõigetes 1–5 nimetatud teated võimalikult kiiresti ja asjakohaseimal viisil Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitusele. […]

[…]

9. Lõigetes 2, 3 ja 4 nimetatud teated avaldatakse algkeeltes tervikuna Euroopa Ühenduste Teatajas […]

10. Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus avaldab teated hiljemalt 12 päeva pärast nende lähetamist. Artiklis 14 osutatud kiirendatud menetluse puhul lühendatakse seda aega viie päevani.

11. Teateid ei avaldata tellija riigi ametlikes väljaannetes ega ajakirjanduses enne nende Euroopa Ühenduste Teatajale lähetamise kuupäeva ja see kuupäev märgitakse teatesse. Teates ei avaldata muud teavet kui see, mis on avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas.

12. Tellijad peavad suutma lähetuskuupäeva tõendada.

[…]"

7 Direktiivi 93/37 artikli 11 lõikes 6 viidatud lisades on esitatud nende teadete näidised, mille hankija peab Euroopa Liidu Teatajas avaldama. Nimetatud direktiivi IV lisa käsitleb ehitustööde riigihankeid, V lisa ehitustööde kontsessioone ja VI lisas on

teatenäidis juhuks, kui kontsessionäär soovib talle kontsessiooniga teha antud ehitustööde tegemiseks sõlmida lepingu kolmandate isikutega.

8 Direktiivi artikkel 15 sätestab:

„Tellijad, kes soovivad sõlmida ehitustööde kontsessioonilepinguid, kehtestavad kontsessiooni kandidatuuride esitamise tähtaja, mis ei tohi olla lühem kui 52 päeva alates teate lähetuskuupäevast".

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132) artikkel 61 „Täiendavate ehitustöölepingute sõlmimine kontsessionääriga" näeb ette:

„Käesolevat direktiivi ei kohaldata täiendavate ehitustööde suhtes, mida algselt kavandatud kontsessiooniprojekt või algselt sõlmitud leping ei sisaldanud, kuid mis ettenägematu asjaolu tõttu osutusid projektis või lepingus kirjeldatud tööde teostamisel vajalikuks, tingimusel et leping sõlmitakse ettevõtjaga, kes kõnealust tööd teostab:

– kui täiendavaid ehitustöid ei saa tehnilistel või majanduslikel põhjustel esialgsest lepingust eraldada, ilma et see tooks ostjatele kaasa suuri ebamugavusi, või

– kui kõnealused tööd on hoolimata sellest, et need on esialgsest lepingust eraldatavad, selle lõpuleviimiseks vältimatult vajalikud.

Täiendavate ehitustööde kohta sõlmitud lepingute kogumaksumus ei tohi siiski ületada 50% esialgse ehitustööde kontsessioonilepingu maksumusest."

10 Komisjoni tõlgendusteatise kontsessioonide kohta ühenduse õiguses (EÜT 2000, C 121, lk 2) punkt 3.1.1 „Võrdne kohtlemine" näeb ette:

[…]

„[K]ui kontsessiooniandjal ei ole teatavatel juhtudel võimalik määrata oma vajadusi kindlaks piisava tehnilise täpsusega, küsib ta alternatiivseid pakkumusi, mis võivad sisaldada erinevaid lahendusi üldiselt sõnastatud probleemile. Niisugustel juhtudel peavad kohustusi kirjeldavad hankedokumendid siiski terve ja tõhusa konkurentsi tagamiseks näitama mittediskrimineerivalt ja objektiivselt ära, mida kandidaatidelt nõutakse, ja eelkõige lähenemisviisi, mida nad peavad oma pakkumust ette valmistades järgima. […]" [mitteametlik tõlge]

Siseriiklik õigus

11 Hispaania 10. mai 1972. aasta seaduse nr 8 kiirteede ehitamise ja teehoiu korraldamise kohta kontsessioonilepingute alusel (edaspidi „kiirteede seadus") 1996. aastal kehtinud redaktsiooni artikli 8 lõike 2 teine lõik näeb ette:

„[...] kontsessionääriks oleva äriühingu tegevusala hulka kuulub […] niisuguste teede infrastruktuuride ehitamine, mis ei ole kontsessiooni esemeks, kuid mis seda mõjutavad ja mis rajatakse kiirtee kokkupuutepiirkonda või on vajalikud liikluse korraldamiseks ning mis tuleb kontsessionääril vastutasuks projekteerida ja ehitada või üksnes ehitada [...]"

12 Hispaania 16. aprilli 1999. aasta kuningliku dekreediga nr 597 määrati kiirtee kokkupuutepiirkonna ulatuseks 20 km.

Vaidlusalune akt

13 Kiirtee A-6 ühendab Madridi linna A Coruña linnaga ja on peamine Põhja-Hispaania keskosa Kirde-Hispaaniaga ühendav liiklusmagistraal. On selge, et tegemist on ühe selle riigi tähtsaima ja sõidetavaima magistraaliga. Selle kiirtee Madridi ja Villalba linna vaheline lõik on umbes 40 km pikkune tasuta teelõik, mis läbib peamiselt linnaalasid. Villalba ja Adanero vaheline lõik on umbes 70 km pikkune tasuline teelõik (edaspidi „kiirtee A-6 tasuline lõik"). On teada, et neid kahte kiirteelõiku

iseloomustab juba pikka aega väga tihe liiklus ning seal on tihti tõsiseid probleeme liiklusummikutega.

14 Alates 1968. aastast korraldab kiirtee A-6 tasulisel lõigul kontsessioonilepingu alusel teehoidu äriühing Ibérica de Autopistas S.A (edaspidi „Iberpistas"). See kontsessioon on antud kuni 29. jaanuarini 2018.

15 Hispaania riiklike ehitustööde ministeerium teavitas 26. mai 1997. aasta dekreediga oma otsusest lisada Hispaania valitsuse poolt 1997. aasta veebruaris heaks kiidetud „kiirteede plaani" ka Segovia ja Ávila linnu kiirteega A-6 ühendavate kiirteede ehitamine, kuna „võttes arvesse praegust olulist liiklustihedust, mis põhjustab liiklusummikuid […], on nende linnade ühendamisel kiirteega A-6 nende linnade arendamise seisukohast eriline avalik huvi".

16 Riiklike ehitustööde ministeerium kui kontsessiooniandja avaldas Euroopa Ühenduste Teatajas teate (EÜT 115, 16.6.1999; edaspidi „esimene hanketeade") ja kinnitas 4. juuni 1999. aasta dekreediga hankedokumendid (*Boletín Oficial del Estado*, edaspidi „*BOE*", nr 136, 8.6.1999; edaspidi „esimesed hankedokumendid"), kuulutades sellega välja riigihanke ehitustööde kontsessiooni andmiseks. Esimese hanketeate punkt 2 ja hankedokumentide punkti 2 alapunkt 4, mille sisu oli sama, kirjeldasid sõlmitava kontsessioonilepingu eset.

17 Lepingu ese hõlmas järgmisi töid:

– kiirtee A-6 tasulist lõiku Ávila ja Segovia linnadega ühendavate teede ehitamine ja nende teehoiu korraldamine,

– kiirtee A-6 tasulise lõigu teehoiu korraldamine alates 30. jaanuarist 2018 ajavahemiku jooksul, mis määratakse kindlaks seda lõiku läbivate sõidukite keskmise arvu põhjal,

– Guadarrama linna ümbersõidutee ehitamine kiirtee A-6 tasulise lõigu ümbruses asuvas maakonnas ja

– Madridi ja Villalba vahel asuva kiirtee A-6 tasuta lõigu laiendamine. Tegemist on neljanda sõiduraja ehitamisega kummaski sõidusuunas, et tõsta kiirtee A-6 läbilaskevõimet sellel lõigul.

18 Kontsessiooniandja avaldas 7. juuli 1999. aasta dekreediga (*BOE* nr 163, 9.7.1999) uued hankedokumendid (edaspidi „teised hankedokumendid"). Euroopa Ühenduste Teatajas avaldati uus hanketeade (EÜT 137, 17.7.1999). Nimetatud dekreedi preambulis oli märgitud, et „tehnilist laadi põhjustel on vaja [esimesi] hankedokumente muuta, et määratleda ümber hanke ese ja teha mõned muudatused osas, milles määratakse kindlaks kontsessiooni kestus".

19 Teise hanketeate punkt 2 ja teiste hankedokumentide punkt 2 määratlesid kontsessiooni eseme järgmiselt:

„1. Segovia linna kiirteega A-6 ühendava tasulise teelõigu ehitamine ja sellel teehoiu korraldamine, […]

2. Ávila linna kiirteega A-6 ühendava tasulise teelõigu ehitamine ja sellel teehoiu korraldamine, […]

3. Villalba ja Adanero vahelise kiirtee A-6 tasulise lõigu teehoiu korraldamine […]"

20 Sellest järeldub, et teises hanketeates ja teistes hankedokumentides ei nimetatud ei Guadarrama möödasõidutee ehitamist ega kiirtee A-6 tasuta lõigu ühe osa laiendamist.

21 Teiste hankedokumentide punktis 3 viidati „haldustoimikule".

22 Teiste hankedokumentide punkti 5 alapunktid 13 ja 16 sätestasid:

„13 Pakkujad näitavad oma pakkumustes sõnaselgelt ära meetmed, mida nad kavatsevad võtta seoses kontsessiooni mõjuga kogu liiklusvõrgule, piirkonna turismindusele ning ajaloolise ja kunstilise tähtsusega mälestusmärkide väärtustamisele, samuti meetmed maastiku säilitamiseks ja hoidmiseks ning looduse kaitsmiseks, ilma et see piiraks selles valdkonnas kehtivate õigusaktide kohaldamist.

[…]

16 Pakkujad näitavad hankijale ära meetmed, mis nad kavatsevad võtta, et korraldada sobival viisil linnadevahelist liiklust piirkondades, mida kontsessiooni esemeks olevate teede ehitamine mõjutab, täpsustades, millised nendest kavatseb pakkuja võtta oma kulul. Nende ettepanekute loomingulisust ja teostatavust hinnatakse lepingu sõlmimise otsuse tegemisel positiivselt, arvestades, kui palju liiklusummikuid on piirkondades, mille liiklust kontsessiooni esemeks olevad teed mõjutavad."

23 Teiste hankedokumentide punktis 10, mille sõnastus kordas esimeste hankedokumentide punkti 10 sõnastust, olid loetletud kriteeriumid, mis võetakse kontsessiooni andmisel arvesse. Nende kriteeriumide hulgas olid ka:

– esitatud pakkumuse teostatavus ja kavandatavate meetmete ulatus (punkt III),

– liikluskorralduseks ja keskkonnakaitseks pakutud meetmed (punkt V).

24 Alamkriteeriumis V.i oli märgitud:

„[l]innadevahelise liikluse korraldamiseks pakutud meetmed, sealhulgas need, mis puudutavad dünaamilise maksesüsteemi rajamist kontsessiooni esemeks olevate lõikude ehitusalale, võimaldavad saada kuni 75 hindamispunkti nende loomingulisuse, teostatavuse ja tõhususe eest".

25 Teiste hankedokumentide punktis 29 oli märgitud, et kiirtee A-6 tasulist lõiku Ávila ja Segoviaga ühendavate teede osas peab kontsessionäär tagama, et kiirtee üheski osas ei ületataks teatavat liiklustiheduse taset, väljendatuna tehnilistes terminites, ning peab oma kulul tegema kõik selleks vajalikud laiendamised.

26 Lõpuks nägi teiste hankedokumentide punkt 33 ette, et lepingu kestus ei ületa 37 aastat ega ole alla 22 aasta ning et lepingu täpne kestus aastates arvestatakse välja liikluse tegeliku arengu põhjal kõikidel erinevatel lõikudel, mida hinnatakse 20 aastat pärast lepingu algust.

27 Kontsessiooniandja andis 5. novembri 1999. aasta kuningliku dekreediga nr 1724/1999 kontsessiooni Iberpistasele. Nimetatud kuningliku dekreedi artikkel 5 nägi siiski võrreldes teises hanketeates ja teistes hankedokumentides nimetatutega ette ka täiendavate tööde tegemise. Nii olid peale kiirtee A-6 tasulist lõiku Ávila ja Segoviaga ühendavate teede ning Villalba ja Adanero vahelise kiirtee A-6 tasulise lõigu teehoiu korraldamise ette nähtud veel järgmised tööd:

– kolmanda sõiduraja ehitamine kummaski sõidusuunas kiirtee A-6 Villalba ja Valle de los Caídose vahelisele tasulisele lõigule (edaspidi „ehitustöö A”),

– kolmanda pööratava sõidusuunaga sõiduraja ja uue tunneli ehitamine kiirtee A-6 Valle de los Caídose ja San Rafaeli linna vahelisele tasulisele lõigule (edaspidi „ehitustöö B”) ja

– neljanda sõiduraja ehitamine kummaski sõidusuunas kiirtee A-6 Madridi ja Villalba vahelisele tasuta lõigule (edaspidi „ehitustöö C”).

28 Ehitustööd A, B ja C on edaspidi määratletud kui „täiendavad ehitustööd”.

29 Eeltoodust nähtub, et ehitustööd C nimetati esimeses hanketeates ja esimestes hankedokumentides, kuid teises teates ja teistes dokumentides mitte. Ehitustöid A ja B ei olnud nimetatud ei esimestes ega teistes. Mis puutub Guadarrama ümbersõidutee ehitustöödesse, mis olid esimestes hankedokumentides märgitud, aga teistes mitte, siis ei olnud need Iberpistasele antud kontsessiooni esemeks ning lõpuks neid ei tehtudki.

30 Toimikust selgub, et kiirtee A-6 tasulise lõigu ja Segovia vaheline ühendustee võeti kasutusele 2003. aastal ning neljas sõidurada kiirtee A-6 tasuta lõigul (ehitustöö C) avati liikluseks 1. jaanuaril 2006. Veel selgub toimikust, et vahepeal on valminud ka muud ehitustööd.

31 Hispaania ametiasutuse 28. novembri 2001. aasta kirjast selgub veel, et teises hanketeates ja teistes hankedokumentides sõnaselgelt nimetatud tööde maksumus, mis hõlmas kiirtee A-6 tasulise lõigu ühendusteid Segovia ja Ávilaga, oli 151,76 miljonit eurot. See maksumus ei hõlma kiirtee A-6 tasulise lõigu teehoiuga seonduvaid kulusid, mille osas oli kontsessioon antud alates 30. jaanuarist 2018. Kolme täiendava ehitustöö maksumus oli 132,03 miljonit eurot.

Kohtueelne menetlus

32 Kuna komisjon kahtles, kas täiendavate ehitustööde kontsessiooni andmise menetlus oli direktiivi 93/37 norme arvestades õiguspärane, saatis ta 30. aprillil 2001 Hispaania Kuningriigile märgukirja, millele viimane vastas 27. juunil 2001. Kuna komisjoni hinnangul ei olnud selle liikmesriigi poolt vahepeal antud selgitused piisavad, saatis ta 18. juulil 2002 põhjendatud arvamuse, millele nimetatud liikmesriik vastas 20. septembri 2002. aasta ja 13. märtsi 2003. aasta kirjadega.

33 Komisjon saatis 25. juulil 2003 Hispaania Kuningriigile täiendava märgukirja, mis puudutas võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtete eiramist ja millele see liikmesriik vastas 28. oktoobri 2003. aasta kirjaga. 22. detsembril 2004 saatis komisjon nimetatud põhimõtete rikkumise kohta täiendava märgukirja, millele kõnealune liikmesriik vastas 3. märtsi 2005. aasta kirjaga. Kuna komisjon ei olnud selle vastusega rahul, esitas ta käesoleva hagi.

Hagi

Vastuvõetavus

34 Hispaania Kuningriik esitab kaks vastuvõetamatuse vastuväidet. Esiteks kinnitab ta, et hagi ei vasta Euroopa Kohtu kodukorra nõuetele, kuna komisjoni esindava advokaadi

esindusõigus ei ole tõendatud. Peale selle ei selgita nimetatud institutsioon, millised ülesanded on käesolevas kohtuasjas sellel advokaadil, võttes arvesse, et ta ei tegutse komisjoni esindajana.

35 Teiseks esitab Hispaania Kuningriik vastuvõetamatuse vastuväite, mis tugineb asjaolul, et komisjoni hagi ei ole piisavalt selge, kuna selles viidatakse vahet tegemata direktiivi 93/97 artiklile 3 ning artikli 11 lõigetele 3, 6, 7, 11 ja 12. Samas on ainus artikli 3 säte, mis võib käesolevas asjas arvesse tulla, selle lõige 1. Pealegi täitis kontsessiooniandja antud juhul täielikult oma kohustusi, mis tulenevad selle direktiivi artikli 11 lõigetest 3, 7, 11 ja 12. Lisaks viitab sama artikli lõige 6 nimetatud direktiivi IV, V ja VI lisale, kuigi käesolevas asjas on kohaldatav vaid V lisa. Seega on hagi ese määratlemata.

36 Mis puutub esimesse vastuvõetamatuse vastuväitesse, siis tuleb märkida, et komisjoni esindavad nõuetekohaselt kolm esindajat, keda abistab üks advokaat. Peale selle on komisjon lisanud oma hagiavaldusele koopia dokumendist, mis kinnitab, et kõnealusel advokaadil on Euroopa Kohtu kodukorra artikli 38 lõike 3 tähenduses õigus esineda liikmesriigi, st Hispaania Kuningriigi kohtus.

37 Ka teise vastuvõetamatuse vastuväitega ei saa nõustuda. Euroopa Kohtule esitatud dokumentide kogumist tuleneb ühemõtteliselt, et komisjoni hagi ja väited käsitlevad kõnealuse ehitustööde kontsessiooni andmise menetluses nende avaldamiskohustuste täitmata jätmist, mis kontsessiooni andjal direktiivi 93/37 asjakohaste sätete alusel lasuvad, kuna kõiki töid, mille kohta leping sõlmiti ja mis tehti, ei olnud selles teates nimetatud, mille need sätted vastavaks juhuks ette näevad.

38 Seega ei teki käesolevas asjas ühtegi hagi eseme selguse probleemi, mis võiks selle vastuvõetavuse kahtluse alla seada.

39 Võimalus, et mõni direktiivi 93/37 säte, millele komisjon oma väidete toetuseks viitas, ei osutu käesolevas asjas kohaseks, ei muuda tema hagi vastuvõetamatuks.

Põhiküsimus

Poolte argumendid

40 Komisjon väidab sisuliselt, et kontsessiooni ese, nagu see on kirjeldatud hanketeates ja hankedokumentides, ja lepingus tegelikult ette nähtud ehitustööd peavad kokku langema. Kõnealuse kontsessiooni ese on täpselt määratletud teiste hankedokumentide punktis 2 ja puudutab kindlaksmääratud töid – kiirtee A-6 tasulise lõigu ühendusteid Segovia ja Ávilaga ning nimetatud lõigu teehoidu alates 30. jaanuarist 2018. Täiendavaid ehitustöid seevastu ei ole nimetatud ei teises hanketeates ega teistes hankedokumentides.

41 Niisiis seisneb Hispaania Kuningriigile etteheidetav rikkumine komisjoni sõnul selles, et Hispaania ametiasutused laiendasid kontsessiooni eset tagantjärele, nähes Iberpistasega sõlmitud lepingus ette ka töid, mida ei olnud avaldatud teates nimetatud ning

mis teostati väljaspool seda geograafilist ala, mis oli kontsessiooni esemeks avaldatud teate kohaselt. See kujutab endast nende kohustuste rikkumist, mis liikmesriikidele tulenevad direktiivi 93/37 artiklitest 3 ja 11.

42 Komisjon kinnitab, et ei kontsessioonieseme muudatus teises hanketeates ja teistes hankedokumentides ega teiste hankedokumentide punkti 5 alapunktide 13 ja 16 ning punkti 29 sõnastus ei saanud viia mõistlikult informeeritud ja hoolast pakkujat arusaamisele, et pädevad ametiasutused olid teinud talle ettepaneku esitada pakkumusi niisuguste tööde tegemiseks nagu täiendavad ehitustööd. Kui see oleks teisiti, siis tähendaks see möönmist, et pakkujad võisid teha ettepanekuid tööde tegemiseks kõigil Madridi, Segovia ja Ávila provintsi teedel, kuna kontsessiooni esemeks olevad tööd võisid mõjutada liiklust nende provintside teedel.

43 Komisjoni arvates andsid asjaolud, et kontsessiooni ese ei hõlmanud täiendavaid ehitustöid ja et piisavalt arukas pakkuja ei saanud hankedokumentidest järeldada, et ta võis teha ettepaneku ehitustööde teostamiseks niisuguses mahus, ainsana eeliseid Iberpistasele, kes oli juba kiirtee A-6 tasulise lõigu kontsessionäär ja teadis hankija tegelikke vajadusi. Teised osalejad ega potentsiaalsed pakkujad seevastu ei võinud teada kõiki asjaolusid, mida kontsessiooni andmisel arvesse võetakse, see aga kujutab endast pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.

44 Hispaania Kuningriik kinnitab esiteks, et nagu teistest hankedokumentidest selgub, ei reguleerinud hanget mitte ainult need hankedokumendid, vaid ka kogu hankemenetluste suhtes kohaldatav normistik, nimelt kiirteede seadus ja ka 25. jaanuari 1973. aasta dekreediga nr 215 kinnitatud üldised hankedokumendid. Kõnealuse

normistiku eesmärk on jätta kooskõlas eespool nimetatud kiirteede plaani elluviimisega suur vabadus eraettevõtjate initsiatiivile nii oma pakkumuste esitamisel kui ka oma tööde teostamisel pärast neile kontsessiooni andmist.

45 Seda lähenemist oli raskusteta kasutatud Hispaania muude kiirteede ehitamise kontsessiooni andmisel ning seda kinnitab ka kiirteede seaduse artikkel 8, mis näeb pakkujatele ette võimaluse teha ettepanek täiendavate ehitustööde teostamiseks kas kiirteede kokkupuutepiirkonnas – vastavalt sellele terminile siseriiklikus õiguses antud määratlusele – või väljaspool seda piirkonda.

46 Antud juhul ei nimetata teistes hankedokumentides enam sõnaselgelt teatavate ehitustööde teostamist. Selle muudatuse eesmärk on jätta eraettevõtjatele initsiatiiv ja loomingulisus teha kontsessiooniandjatele ettepanek niisuguste ehitustööde teostamiseks, mis võimaldaksid lahendada liiklusprobleeme kiirteel A-6 eelkõige pärast Ávila ja Segoviaga uute ühendusteede ehitamist. Nende kahe kiirtee ehitamine halvendas liikluse olukorda kõnealusel magistraalil. Sellele probleemile lahenduse pakkumise võimalus jäeti pakkujatele, nagu tuleneb ka hankedokumentide punkti 5 alapunktide 13 ja 16 ning punktide 29 ja 33 sõnastusest.

47 Teiseks väidab Hispaania Kuningriik, et igal juhul ei saa antud juhul lepingus täiendavate ehitustööde ettenägemise puhul tegemist olla avaldamiskohustuse rikkumise küsimusega. Iberpistas ei teostanud neid täiendavaid töid ise, vaid korraldas hanke ja sõlmis nende tööde teostamiseks lepingu kolmandate isikutega vastavalt

direktiivis 93/37 ja Hispaania õigusnormides ette nähtud avaldamise ja konkurentsi nõuetele. Seega teostasid need täiendavad tööd Iberpistasest sõltumatud kolmandad ettevõtjad.

48 Kolmandaks rõhutab Hispaania Kuningriik, et kaebusi ei esitanud komisjonile mitte need pakkujad, kelle pakkumust ei valitud, ega vaidlusalusest kontsessioonist tegelikult või potentsiaalselt huvitatud kolmandad isikud, vaid isikud ja üksused, kellel ei ole nimetatud kontsessiooniga mingisugust kutsealast seost. Neil kaebajatel ei ole mingisugust huvi konkurentsieeskirjade nõuetekohase kohaldamise vastu, neil on hoopis muud huvid. Kõigi isikute käsutuses, kes soovisid menetluses osaleda, oli sama teave ning ükski pakkuja ega ükski tegelik või potentsiaalne huvitatu ei vaidlustanud menetluse tulemust ei vaidlustuse, vaide ega kohtusse kaebuse esitamisega. Seega on võrdse kohtlemise põhimõtet järgitud.

49 Neljandaks märgib Hispaania Kuningriik, et needsamad kaebajad esitasid enne komisjoni poole pöördumist vaidlusaluse menetluse peale kaks kaebust Hispaania kõrgemale kohtule Tribunal Supremole, kes oli kõige pädevam lahendama selles asjas tõstatatud küsimust – teha kindlaks teises hanketeates tehtud muudatuste põhjused. Tribunal Supremo jättis need kaebused rahuldamata oma 11. veebruari ja 4. oktoobri 2003. aasta otsustega, milles ta analüüsis vaidlusalust kontsessiooni ka ühenduse õigust arvestades ja jõudis järeldusele, et võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtet on järgitud.

Euroopa Kohtu hinnang

50 Kõigepealt tuleb märkida, et kuigi komisjon heidab Hispaania Kuningriigile ette direktiivi 93/37 artikli 3 ning artikli 11 lõigete 3, 6, 7, 11 ja 12 rikkumist, ei sea ta vaidluse alla ei seda, et avaldati hanketeade, ega selle teate avaldamise aega ega viisi, nagu

need on ette nähtud nimetatud direktiivi artikli 11 lõigetes 7, 11 ja 12. Lisaks selgub tema hagiavaldusest, et direktiivi artikli 3 puhul puudutab komisjoni hagi vaid selle artikli lõiget 1.

51 Neil tingimustel tuleb komisjoni hagi analüüsida vaid direktiivi 93/37 artikli 3 lõigete 1 ja 11 ning artikli 11 lõigete 3 ja 6 seisukohast.

52 Selles osas on selge, et käesolevas kohtuasjas vaidluse all olev akt on „riiklike ehitustööde kontsessioon" direktiivi 93/37 artikli 1 punkti d tähenduses. Selle sätte kohaselt on „riiklike ehitustööde kontsessioon" sama liiki leping kui „riiklik[…] ehitustööleping[…]", välja arvatud asjaolu, et vastutasuks teostatavate tööde eest antakse üksnes ehitise ekspluateerimise õigus või see õigus koos tasuga. [Mõiste „riiklik ehitustööleping" asemel kasutatakse edaspidi täpsemat vastet „ehitustööde riigihankeleping"].

53 Vastavalt direktiivi 93/37 artikli 3 lõikele 1 kohaldatakse juhul, kui hankija sõlmib riiklike ehitustööde kontsessioonilepingu, selle lepingu suhtes artikli 11 lõigetes 3 ja 6 määratletud teavitamiseeskirju, kui lepingu väärtus on vähemalt 5 000 000 eküüd.

54 Sama direktiivi artikli 11 lõige 3 nõuab, et hankijad, kes soovivad sõlmida ehitustööde kontsessioonilepingu, teatavad sellest asjakohase teatega. Tulenevalt nimetatud

artikli lõikest 6 peab see teade olema koostatud nimetatud direktiivi V lisas esitatud näidise alusel ja sisaldama kõnealuses lisas nõutud teavet.

55 Nimetatud teates sisalduma pidava teabe hulgas peavad vastavalt selle V lisa II jaotisele „Lepingu ese" sisalduma lepingu põhiese ja täiendavad esemed, kontsessioonilepingus nimetatud tööde kirjeldus ja teostamise koht ning üldkogus ja kogumaht.

56 Kõnealune avaldamiskohustus, mis sisaldab võimalust pakkumusi võrrelda, tagab konkurentsitaseme, mida Euroopa Liidu seadusandja peab riiklike ehitustööde kontsessioonide puhul piisavaks.

57 Kõnealuses valdkonnas väljendab see kohustus võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtteid, mida hankijad peavad kõigis olukordades arvestama.

58 Kui hanketeade on sõnastatud selgelt, annab see kõigile potentsiaalsetele, piisavalt arukatele, kogenud ja mõistlikult hoolsatele pakkujatele objektiivse võimaluse luua endale konkreetne ettekujutus teostavatest töödest ja nende tegemise kohast ning võimaluse koostada sellest lähtudes oma pakkumus.

59 Hanketeate esmatähtsust nii ehitustööde riigihankelepingute kui riiklike ehitustööde kontsessioonide puhul erinevate liikmesriikide pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtet järgivates tingimustes rõhutab direktiivi 93/37 artikli 11 lõige 11, mille kohaselt

ei või siseriiklikul tasandil avaldatavates teadetes olla muud teavet kui see, mis on avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas.

60 Kuna direktiivi 93/37 V lisas toodud hanketeate näidises on maht siiski piiratud, võib kontsessiooni puudutavat teavet selgitada hankedokumentides, mille kontsessiooniandja peab koostama ja mis on hanketeate tavapärane lisa.

61 Antud juhul tuleb tõdeda, et täiendavaid ehitustöid, mida komisjoni väited puudutavad ja mille maksumus ületab eriti suurel määral direktiivi 93/37 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud piirmäära, ei olnud kõnealuse kontsessioonilepingu esemena – nii, nagu see oli määratletud teises hanketeates ja teistes hankedokumentides – esitatud.

62 Hispaania Kuningriik kinnitab siiski, et teisi hankedokumente tuli mõista nii, et need viitasid hankemenetluste suhtes üldiselt kohaldatavatele alusnormidele – eelkõige kiirteede seadusele – ning neid tuli tõlgendada arvestades alusnorme, mille eesmärk on anda pakkujatele suur initsiatiivivabadus. Seega oleksid pakkujad pidanud selle seaduse artiklit 8 silmas pidades mõistma, et kontsessiooniandja tegi neile tegelikult ettepaneku näidata üles initsiatiivi ja loomingulisust tekkinud olulise probleemi lahendamisel, milleks oli liiklustihedus kiirteel A-6. See probleem on üldtuntud ja selgub ühemõtteliselt pädevate siseriiklike asutuste statistikast. Seega on mõistlik lähtuda sellest, et kontsessiooniandja ootas niisuguseid pakkumusi. Seda ootust kinnitab muu hulgas ka asjaolu, et teatavaid ehitustöid ei olnud teistes hankedokumentides

enam nimetatud, et anda pakkujatele suurem võimalus initsiatiiviks, ja teiste hankedokumentide punkti 5 alapunktide 13 ja 16 ning punkti 29 sõnastus.

63 Need argumendid tuleb tagasi lükata.

64 On oluline märkida, et kontsessioonilepingu selguse nõuete täitmiseks on mõnikord vältimatu, et hankedokumentides viidatakse siseriiklikele õigusnormidele, mis käsitlevad ohutust, tervist, keskkonnakaitset või mõnd muud valdkonda puudutavaid tehnilisi kirjeldusi. See viitamise võimalus ei saa siiski vabastada kontsessiooniandjat direktiiviga 93/37 pandud avaldamiskohustustest, mille kohaselt peab asjaomase kontsessiooni ese olema määratletud hanketeates ja hankedokumentides, mis peavad sisaldama teavet, millele viidatakse käesoleva kohtuotsuse punktis 55. Nõustuda ei saa ka sellega, et kontsessiooni tegeliku eseme kindlakstegemiseks on vaja tõlgendada hanketeadet ja hankedokumente neist normidest lähtudes.

65 Seda nõuet tuleb tõlgendada kitsalt. Nii on Euroopa Kohus välistanud riigihangete valdkonnas hankedokumentides niisuguste siseriiklikule õigusele tehtud viidete seaduslikkuse, mis puudutavad pakkujate võimalust esitada oma pakkumustes variante vastavalt direktiivi 93/37 artikli 19 esimesele ja teisele lõigule, kui hankedokumentides ei olnud täpsustatud miinimumnõudeid, millele need variandid peavad vastama (vt 16. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-421/01: Traunfellner, EKL 2003, lk I-11941, punktid 27–29). Mis puutub läbipaistvuskohustusse, mille eesmärk on tagada pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine, mis peab olema tagatud

kõigi hankemenetluste puhul, mida reguleerib direktiiv 93/37, siis see Euroopa Kohtu järeldus kehtib ka ehitustööde kontsessioonide puhul.

66 Veel tuleb lisada, et kontsessiooniandjal on õigus kontsessiooni esemeks olevate tööde võimalikku eripära arvestades jätta pakkujatele oma pakkumuste koostamisel teatav initsiatiivivabadus.

67 Siiski ei saa esimesi hankedokumente asendanud teiste hankedokumentide punkti 5 alapunkte 13 ja 16 ning punkti 29 käsitada nii, nagu teeksid need pakkujatele ettepaneku näidata üles initsiatiivi alternatiivsete pakkumuste esitamisega, mis puudutaksid muid töid kui need, mis on teises hanketeates selgelt määratletud. Punkti 5 alapunkt 13 ei täpsusta konkreetselt, millises kohas tuleks meetmeid võtta, et vähendada võimalikku liikluse intensiivistumist, mis on tingitud teises hanketeates viidatud tööde teostamisest. Pealegi piirdub nimetatud punkti 5 alapunkt 16 sellega, et kutsub pakkujaid üles pakkuma meetmeid linnadevahelise liikluse sobival viisil „korraldamiseks" „piirkondades, mida kontsessiooni esemeks olevate teede ehitamine mõjutab", kuid seda piirkonda ei ole täpsemalt piiritletud. Lisaks ei viita punkt 29 piisava täpsusega meetmetele, mis tuleks võtta seoses kiirtee A-6 tasulist lõiku Ávila ja Segoviaga ühendavate teedega.

68 Tuleb tõdeda, et pakkujate initsiatiiv ja alternatiivsed pakkumused, mida Hispaania valitsus oli silmas pidanud, kui ta asendas esimesed hankedokumendid teistega „tehnilist laadi põhjustel", „et määratleda ümber hanke ese" – lisaks sellele, et piisavalt arukal pakkujal ei ole võimalik neid mõista Hispaania Kuningriigi väidetavas tähenduses –, ei seondu need ka vaidlusaluse kontsessiooni esemega, vaid vastavad pigem kõnealuse liikmesriigi üldise transpordipoliitika probleemile. Nagu komisjon rõhutab, oli pakkujatel selle kontseptsiooni alusel vabadus esitada piiramatul hulgal

ettepanekuid tööde teostamiseks kogu Madridi autonoomse piirkonna ning Segovia ja Ávila provintsi ulatuses.

69 Ka siseriiklikul tasandil esineva probleemi võimalikku üldtuntust – mille puhul ei saa eeldada, et teiste liikmesriikide potentsiaalsed pakkujad seda nii mõistaksid – ei saa pakkujad arvesse võtta kui kontsessiooni eseme määratlusest tulenevat kaudset tingimust, mis mõjutab sellega liidu õigusnormide poolt hanketeatele ja hankedokumentidele antud tähtsust.

70 Isegi kui eeldada, et kõigil pakkujatel on initsiatiivivabadusest sama arusaamine, ei ole direktiiviga 93/37 kooskõlas see, kui anda ilma mingisuguse läbipaistvuseta ehitustööde kontsessioon, mis hõlmab „täiendavaid" töid, mis ise kujutavad endast „ehitustööde riigihankelepinguid" nimetatud direktiivi tähenduses ja mille väärtus ületab selles direktiivis ette nähtud piirmäära.

71 Vastupidisel juhul tähendaks see, et „täiendavate" tööde suhtes ei laieneks avaldamiskohustus ja järelikult ka konkurentsile avamise kohustus. Kuna pakkujatel, kes kasutavad initsiatiiviõigust, oleks täielik vabadus esitada pakkumusi, mille laadi, ulatuse ja kavandatavate tööde geograafilise asukoha nad määravad kindlaks ise, sõltumatult ja vajaduseta viidata eelnevalt kindlaks määratud esemele, ei oleks nende pakkumuste võrdlemine üldse võimalik.

72 Lisaks tuleb märkida, et Hispaania Kuningriigi tuginemine direktiivi 2004/18 artiklil 61 põhinevale argumendile ei saa anda tulemusi. Jättes kõrvale arvamuse, et see direktiiv ei ole ajaliselt käesolevas asjas kohaldatav, tuleb tõdeda, et vaidlusalused

täiendavad ehitustööd ei kujuta endast eespool viidatud sätte tähenduses „täiendavaid ehitustöid, mida algselt kavandatud kontsessiooniprojekt ei sisaldanud" ja mis ettenägematu asjaolu tõttu osutusid projektis kirjeldatud ehitustööde teostamisel vajalikuks.

73 Hispaania Kuningriigi tegevust käesolevas asjas ei saa õigustada ka eespool nimetatud, kontsessioonide kohta ühenduse õiguses antud komisjoni tõlgendusteatise punktiga 3.1.1. Tegelikult viitab nimetatud punkt vaid olukorrale, milles kontsessiooniandja selle tõttu, et tal ei ole võimalik oma vajadusi piisava tehnilise täpsusega kindlaks määrata, soovib saada alternatiivseid pakkumusi, mis võiksid aidata lahendada üldises sõnastuses väljendatud probleemi; käesoleval juhul see nii ei ole.

74 Seega saab järeldada, et täiendavad ehitustööd nähti Iberpistasega sõlmitud lepingus ette vaatamata sellele, et need ei olnud hõlmatud vaidlusaluse kontsessiooni esemega, nagu see on kirjeldatud teises hanketeates ja teistes hankedokumentides, mis kujutab endast direktiivi 93/37 artikli 3 lõike 1 ning artikli 11 lõigete 3 ja 6, tõlgendatuna koosmõjus selle direktiivi V lisaga, rikkumist.

75 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktist 57 tuleneb, kujutavad direktiivi 93/37 sätted, mis näevad ette nõuetekohase avaldamise, endast võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtete väljendust. Järelikult ei ole nende põhimõtete võimaliku rikkumise küsimust vaja eraldi uurida.

76 Käesoleva kohtuotsuse punktis 74 toodud järeldust ei lükka ümber ka Hispaania Kuningriigi väide selle kohta, et Iberpistas ei teostanud täiendavaid töid ise, vaid sõlmis nende teostamiseks lepingu kolmandate isikutega kooskõlas direktiivi 93/37

artikli 3 lõike 4 kehtestatud avaldamisnõuetega. Nagu komisjon õigesti märgib, kohustab selle direktiivi artikkel 3 – selleks, et selle sätte kasulik mõju oleks tagatud – nii kontsessiooniandjat kui ka kontsessionääri täitma avaldamiskohustust kumulatiivselt ja igas menetluse staadiumis, mitte alternatiivselt.

77 Alusetu on ka Hispaania Kuningriigi argument, mis põhineb asjaolul, et komisjon otsustas käesoleva liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse algatada kaebuste alusel, mille olid esitanud isikud, kes ei olnud vaidlusaluse menetlusega seotud, mitte teised pakkujad, kes olid vaidlusaluse kontsessiooni saamisest tegelikult või potentsiaalselt huvitatud.

78 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on komisjoni pädevuses otsustada, kas menetluse algatamine liikmesriigi vastu on otstarbekas, teha kindlaks, milliseid sätteid liikmesriik on rikkunud ning valida hetk liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluste alustamiseks; kaalutlused, mis need valikud kindlaks määravad, ei mõjuta hagi vastuvõetavust. Kui komisjon üksi hindab vajadust esitada liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi või jätkata selle menetlemist, siis Euroopa Kohus peab uurima, kas väidetav kohustuste rikkumine on toimunud või mitte, ilma et ta peaks otsustama komisjoni kaalutlusõiguse teostamise üle (vt selle kohta 8. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-33/04: komisjon *vs*. Luksemburg, EKL 2005, lk I-10629, punktid 65–67 ja seal viidatud kohtupraktika). Asjaolu, et teised konkureerivad pakkujad ei ole vaidlusalust kontsessiooniandmise menetlust vaidlustanud, ei oma selle menetluse seaduslikkuse või käesoleva hagi põhjendatuse hindamise seisukohalt tähtsust.

79 Veel on oluline märkida, et käesolevas asjas otsuse tegemisel ei ole asjakohane ka argument, et Tribunal Supremo, kellele esitati kaebused kontsessionääri otsuse peale,

jõudis kahes kohtuotsuses järeldusele, et direktiivi 93/37 sätete ega võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist ei ole toimunud, ning et ta oli selle järelduseni jõudmiseks hinnanud teiste hankedokumentide artiklitega seonduvaid asjaolusid, mis on siseriikliku kohtu pädevuses.

80 Tuleb meelde tuletada, et komisjoni esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi vastuvõetavust ei mõjuta ei asjaolu, et siseriiklikus kohtus on algatatud menetlus pädeva asutuse otsuse vastu, mis on liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamise hagi ese, ega selle kohtu otsus. Siseriiklikes kohtutes kasutatavad õiguskaitsevahendid ei saa takistada hagi esitamist EÜ artikli 226 alusel, sest nendel kahel menetlusel on erinevad eesmärgid ja mõju (vt selle kohta 17. veebruari 1970. aasta otsus kohtuasjas 31/69: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 1970, lk 25, punkt 9; 18. märtsi 1986. aasta otsus kohtuasjas 85/85: komisjon *vs.* Belgia, EKL 1986, lk 1149, punkt 24; 10. juuni 2004. aasta otsus kohtuasjas C-87/02: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 2004, lk I-5975, punkt 39, ja 4. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-508/03: komisjon *vs.* Ühendkuningriik, EKL 2006, lk I-3969, punkt 71).

81 Kõiki eelnevaid kaalutlusi arvesse võttes tuleb sedastada, et kuna Iberpistasega sõlmiti 5. novembril 1999 leping

– kolmanda sõiduraja ehitamiseks kummaski sõidusuunas kiirtee A-6 Villalba ja Valle de los Caídose vahelisele tasulisele lõigule,

– kolmanda pööratava sõidusuunaga sõiduraja ja uue tunneli ehitamiseks kiirtee A-6 Valle de los Caídose ja San Rafaeli linna vahelisele tasulisele lõigule ja

– neljanda sõiduraja ehitamiseks kummaski sõidusuunas kiirtee A-6 Madridi ja Villalba vahelisele tasuta lõigule,

ilma et need tööd oleks olnud nimetatud riiklike ehitustööde kontsessioonilepingu esemes, nii nagu see oli kirjeldatud Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud hanketeates ja hankedokumentides, siis on Hispaania Kuningriik rikkunud kohustusi, mis tulenevad direktiivi 93/37 artikli 3 lõikest 1 ning artikli 11 lõigetest 3 ja 6, tõlgendatuna koosmõjus selle direktiivi V lisaga.

82 Jätta ülejäänud osas hagi rahuldamata.

Kohtukulud

83 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Hispaania Kuningriik on kohtuvaidluse põhiosas kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Hispaania Kuningriigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. Kuna Iberpistasega sõlmiti 5. novembril 1999 leping

– **kolmanda sõiduraja ehitamiseks kummaski sõidusuunas kiirtee A-6 Villalba ja Valle de los Caídose vahelisele tasulisele lõigule,**

– **kolmanda pööratava sõidusuunaga sõiduraja ja uue tunneli ehitamiseks kiirtee A-6 Valle de los Caídose ja San Rafaeli linna vahelisele tasulisele lõigule ja**

– **neljanda sõiduraja ehitamiseks kummaski sõidusuunas kiirtee A-6 Madridi ja Villalba vahelisele tasuta lõigule,**

ilma et need tööd oleks olnud nimetatud riiklike ehitustööde kontsessioonilepingu esemes, nii nagu see oli kirjeldatud Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud hanketeates ja hankedokumentides, siis on Hispaania Kuningriik rikkunud kohustusi, mis tulenevad nõukogu 14. juuni 1993. aasta direktiivi 93/37/EMÜ (millega kooskõlastatakse riiklike ehitustöölepingute sõlmimise kord) artikli 3 lõikest 1 ning artikli 11 lõigetest 3 ja 6, tõlgendatuna koosmõjus selle direktiivi V lisaga.

2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

3. Mõista kohtukulud välja Hispaania Kuningriigilt.

Allkirjad